

дана в специализираните заводи, в сравнение с неспециализираните. В малките страни, каквато е нашата, въпросът за икономическата ефективност на специализацията е свързан с установяването на рационалните граници на специализацията.

*

* *

Специализацията на общественото производство предизвиква коопериране между предприятията. Производственото коопериране в социалистическата промишленост е продължителна или постоянна съвместна работа на отделни самостоятелни предприятия по изработването на едно и също изделие, която е организирана въз основа на държавния план. Кооперирането на машиностроенето не е свързано с всички форми на специализацията, а само с подетаилната и стадийната специализация. Техникоикономическите преимущества на специализираното производство са едновременно и преимущества на кооперирането, защото това са в много случаи страни на едно и също нещо.

Първата задача при изучаване кооперирането на машиностроенето е отчитането на държавния план за коопериране на доставките на най-важните детайли и възли на машините. Тази отчетност служи за контролиране срочното, качественото и количественото изпълнение на задачите, поставени с плана.

Развитието на специализацията за цялото машиностроене и за отделни предприятия се планира по косвен начин: чрез планиране на посъкратена номенклатура на производството или чрез доставяне на специализирано оборудване и други мероприятия, а кооперирането между машиностроителните предприятия се планира направо посредством включването на съответни показатели в народностопанския план. В досегашната практика Правителството одобрява само планът за междуведомственото коопериране (между предприятия, числящи се към различни министерства и ведомства). Самите министерства пък планират кооперирането между заводите, които се числят към различни техни подведомствени управления. Управленията планират кооперирането, което се извършва между предприятия, числящи се към едно и също управление.

Когато се съпостави степента на изпълнението на междуведомствените и вътрешноведомствените планове, може да се установи дали ведомственото подчинение на отделните кооперирани помежду си предприятия е спънка за по-нататъшното развитие на кооперирането. У нас анкетата от 1957 г. установи, че планът за междуведомственото коопериране се изпълнява по-лошо, отколкото планът за вътрешноведомственото коопериране. Установи се също, че машиностроителните предприятия се стремят да се кооперират предимно в рамките на едно и също управление.

Отчетът на плана за коопериране на доставките съдържа показатели за точното наименование и кратка характеристика на полуфабрикатите, детайлите и възлите на машините, които се получават по плана; наименованието и местонамирането на предприятието-доставчик; плановия и фактическия срок на доставката; цената на единица изделие и стойността на цялата кооперирана продукция. Контролът по изпълнението на плана за кооперирането е много важен фактор за повишаване на